

Plan mot kränkande behandling samt
likabehandlingsplan
Förskola

År 2024-2025

Innehållsförteckning

Inledning	1
Begrepp och definitioner	1
Diskriminering	1
Trakasserier	1
Kränkande behandling	1
Mobbning	2
Mål	2
Förskolans pedagogiska verksamhetsidé och kompass	2
Ansvarsfördelning.....	2
Personal i förskolan ska.....	2
Rektor ansvarar för att.....	2
Arbetsgång	3
Förskolans främjande arbete för likabehandling	3
Kön.....	3
Könsöverskridande identitet eller uttryck	4
Etnisk tillhörighet	4
Religion eller annan trosuppfattning	5
Funktionsnedsättning	5
Sexuell läggning.....	5
Ålder	6
Kränkande behandling	6
Förebyggande arbete	6
Kartläggning	7
Förskolans åtgärdande arbete.....	7
Rutin för akuta åtgärder	7
Barn-barn	7
Vuxen-barn	8
Referenser	10

Inledning

Varje år ska förskolan upprätta två planer för likabehandlingsarbetet, en likabehandlingsplan (enligt 3 kap.16§ diskrimineringslagen) och en plan mot kränkande behandling (enligt 6:e kap. 8§ skollagen). I denna plan är dessa två sammanförda.

Begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär att ett barn missgynnas direkt eller indirekt av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Med *direkt diskriminering* menas att ett barn behandlas sämre än andra barn. Ett exempel kan vara när en pojke går före en flicka i kön till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan. Men man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas *indirekt diskriminering*. Det sker när förskolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar förskolan indirekt de barn som till exempel på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

I verksamheten är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Trakasserier

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller slita någon i håret. Det är den kränktes upplevelse av händelsen som ska beaktas. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Kränkningar kan äga rum mellan barn och barn samt vuxna och barn.

Mobbning

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Mål

I Mullsjö förskolor ska inte någon form av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling förekomma.

Var och en som verkar inom förskolan ska:

- främja barns lika rättigheter.
- motverka diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionshinder, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder.
- motverka annan kränkande behandling.

Förskolans pedagogiska verksamhetsidé och kompass

En tillgänglig och likvärdig förskola med hög kvalitet för ALLA barn.

Ansvarsfördelning

Personal i förskolan ska

- hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och läroplanen för förskolan och klart ta avstånd från det som strider mot dessa värden.
- sätta sig in i planen och utifrån sin yrkesroll arbeta för att målen nås.
- ska se till att åtgärder vidtas skyndsamt då trakasserier eller kränkande behandling upptäcks.
- tillämpa ett demokratiskt arbetssätt, där barnen aktivt deltar, och att det utvecklas normer för arbetet och samvaron i gruppen.
- Informera vårdnadshavare om planen för det främjande och förebyggande arbetet under exempelvis introduktion, föräldramöten, föräldraråd osv.

Rektor ansvarar för att

- barn och personal har en god utbildningsmiljö.
- följa upp och utvärdera förskolans likabehandlingsarbete på en övergripande nivå för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling
- det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och annan kränkande behandling.
- anmäla till huvudman när ett barn misstänks blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier.
- all personal känner till planen för arbetet

Arbetsgång

Det främjande och förebyggande arbetet pågår under hela året.

Augusti-september:	Implementering av planen. Nulägesbeskrivning samt planerade insatser för kommande arbete, som processledaren tar ner till arbetslaget. Processledarna tar fram insatser till sin representerade förskola under höstens uppstart. Insatserna är de som arbetslagen sedan arbetar med och följer upp.
Oktober-december:	Kartläggning utifrån behov som arbetslaget har. Även utifrån barnkonferensen gör arbetslaget en avstämning. De väljer ut en kartläggningsmetod. Metoderna är följande: Barnsamtal/barnintervju, barnobservationer, trygghetsvandring (se bilaga). Det är också något som görs vid behov. Det är inget som redovisas vidare i planen, utan arbetslaget är ansvariga att det arbetas med systematiskt.
Januari:	Uppföljning av planerade och aktiva åtgärder.
Juni;	Utvärdering av arbetet med åtgärder

Förskolans främjande arbete för likabehandling

Det främjande arbetet handlar om att stärka positiva förutsättningar för att alla barn ska ha lika rättigheter och möjligheter. Det främjande arbetet är en del av grundverksamheten. Nedan beskrivs hur förskolan arbetar främjande inom varje diskrimineringsgrund.

Kön

Begreppet kön innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.

"Förskolan ska aktivt och medvetet främja alla barns lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Förskolan har ett ansvar för att motverka könsroller som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Hur förskolan organiserar utbildningen, hur barnen blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på barnen bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska därför organisera utbildningen så att barnen möts, leker och lär tillsammans, samt prövar och utvecklar sina förmågor och intressen, med samma möjligheter och på lika villkor, oberoende av könstillhörighet". (Lpfö18, s. 7)

Förskolans främjande arbete inom området:

- Vi gör varandra uppmärksamma på om vi har olika förväntningar på flickor och pojkar och diskuterar det i arbetslagen.

- Vi tar kontinuerligt upp med barnen att alla oavsett könstillhörighet har samma rättigheter.
- Vi delar in barnen i olika lekgrupper för att uppmuntra till nya lekkamrater och lekar.
- Vi erbjuder allt material och alla aktiviteter för alla barn oavsett könstillhörighet.
- Vi undviker stereotyper och visar istället på nyanserade förebilder i t.ex. böcker och material.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses att någon inte identifierar sig som kvinna eller man genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det som registrerats för hen vid födseln.

"Inget barn i förskolan ska bli utsatt för diskriminering på grund av könsöverskridande identitet" (Lpfö18, s. 5)

Förskolans främjande arbete inom området:

- Vi har en kontinuerlig dialog med barnen om att alla ska bli respekterade som de är.
- Vi räknar/uppmärksammar inte barnen utifrån kön på till exempel samlingar eller i andra aktiviteter.
- Vi erbjuder en miljö fri från skyltar på t.ex. toaletter som baseras på könstillhörighet. Erbjuder figurer/dockor i verksamheten som har ett obestämt kön.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas en individs nationella och etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en eller flera etniska tillhörigheter.

"Förskolan är en social och kulturell mötesplats som ska främja barnens förståelse för värdet av mångfald. Kännedom om olika levnadsförhållanden och kulturer kan bidra till att utveckla en förmåga att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar". (Lpfö18 s. 6)

Förskolans främjande arbete inom området:

- Vi pratar om olika kulturer även om vi inte har andra kulturer representerade i vår barngrupp.
- Vi ger barn och vårdnadshavare med olika etnisk tillhörighet möjlighet att berätta om sitt språk och sin kultur.
- Vi använder musik, bilderböcker och appar på andra språk och från andra kulturer.

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som till exempel hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddhism, ateism eller agnosticism.

"Barn i förskolan ska inte bli ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Därför ska undervisningen vara saklig, allsidig och icke-konfessionell" (Lpfö18, s. 6)

Förskolans främjande arbete inom området:

- Vi tydliggör att alla barn har rätt till sin tro och att vi kan ha olika tro när frågor om religion och trosuppfattningar kommer upp i gruppen.
- Vi förklarar olika religiösa uttryck som barnen stöter på som till exempel slöja, kors, kippa etc. med betoning på att alla har rätt till sin egen tro.
- Vi beskriver för barnen varför vi firar vissa högtider och synliggöra att det finns högtider i olika religioner.

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Under funktionsnedsättning återfinns även neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som till exempel ADHD och autism.

"Förskolan ska särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt." (Lpfö18, s. 6)

Förskolans främjande arbete inom området:

- Vi planera aktiviteter i vår vardag så att alla barn kan delta utifrån sina förutsättningar.
- Vi arbetar med tydliggörande pedagogik i form av bl.a. AKK (bildstöd, TAKK med mera).
- Vi anpassar lokalerna efter barnens behov.
- Vi har en tät dialog med vårdnadshavare om barnens behov och möjligheter.
- Vi har kontakt med specialpedagog, BHV och andra instanser vid behov.
- Vi har litteratur på förskolan som synliggör människor med olika funktionsnedsättningar.

Sexuell läggning

Diskrimineringslagen definierar sexuell läggning som homosexuell, heterosexuell eller bisexuell läggning.

"Inget barn i förskolan ska bli utsatt för diskriminering på grund av sexuell läggning." (Lpfö18, s. 5)

Förskolans främjande arbete inom området:

- Vi synliggör och bejakar olika familjebildningar genom att samtala med barnen om att familjer kan se ut på många olika sätt.
- Vi läser böcker om olika familjekonstellationer.
- När barnen säger att de leker "mamma, pappa, barn" speglar vi genom att säga "leka familj".

Ålder

Med ålder menas hur många år en person har uppnått.

"Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnens rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter" (Lpfö18, s. 5)

Förskolans främjande arbete inom området:

- Vi lyssnar till alla barn, oavsett ålder.
- Vi ger alla barn möjlighet att påverka sin vardag i förskolan, oavsett ålder.
- Vi har aktiviteter som är anpassade till barnens ålder och utvecklingsnivå.

Kränkande behandling

Med kränkande behandling avses ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men inte har koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

"Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation." (Lpfö18, s. 5)

Förskolans främjande arbete inom området:

- Vi vuxna är goda förebilder för barnen genom att aldrig tala illa om andra.
- Vi pratar med barnen – inte över huvudet på barnen.
- Arbetet med normer och värden pågår ständigt i barngruppen.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet handlar om att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i förskolan. Därför ska arbetet riktas in på de risk och problemområden som identifierats i kartläggningen. Förskolans personal dokumenterar och analysera resultatet av kartläggningen i SKA 6:an. I förskolans plan formuleras åtgärder för att förebygga, förhindra och avvärja risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. I ytterligare insatser skrivs det om det som kartläggningarna påvisat.

Kommenterad [SG1]: formulera om- till husets insatser och levande i SKA

Detta görs löpande med vissa nedslag under verksamhetsåret. En uppföljning av förskolans insatser görs i januari. Utvärdering av hela läsåret görs i juni.

Kartläggning

Kartläggningsmaterialet som finns som stöd i arbetet används och sammanställs under höstterminen men kan användas övrig tid på året samt vid behov. Det är viktigt att se till resultatet av alla de kartläggningar och uppföljningar som görs löpande och sätta in förebyggande åtgärder så fort en möjlig risk upptäckts.

- Samtal med barnen (se bilaga)
- Intervjuer med barnen (se bilaga)
- Observationer av och i lärmiljöer såväl inomhus som utomhus (se bilaga)

Övriga metoder som används för kartläggning är också:

- Löpande kartläggning i personalens veckoreflekation och planering
- Barnkonferens
- Enkät för vårdnadshavare
- Barnens individuella loggbok
- Utvecklingssamtal
- Övriga samtal med vårdnadshavare

Förskolans åtgärdande arbete

Förskolans åtgärdande arbete dokumenteras i förskolans egna plan, när processledarna sett över vilka insatser det ska arbetas med. Samt det egna ansvaret att göra kartläggningarna och arbeta med insatserna. Utifrån utvärderingen av läsårets kartläggningar och resultat sätts nya mål för arbetet för kommande läsår, i juni.

Rutin för akuta åtgärder

Barn-barn

- Uppmärksamma händelsen genom att prata med berörda barn om vad som hänt.
- Använd dig av ”hur-frågor” Hur kände du? Hur tänkte du? Hur tror du att den andre kände sig? Hur ska du göra för att kompiserna ska bli glad?
- De vuxna ser till att det barn som utsatts för diskrimineringen/kränkningen får upprättelse för det inträffade, genom stöd, tröst och eventuell genomgång av det inträffade.
- Anmäl till rektor som har skyldighet att genom delegation av huvudman utreda. Anmälan görs i Drafitit.
- Om behov finns informeras vårdnadshavare och vidare åtgärder vidtas.
- Händelsen tas upp på PUT.
- Uppföljning görs nästkommande PUT

Dokumentation ska alltid göras och förvaras på GDPR-säkert sätt.

När det handlar om kränkingsanmälningar som rör incidenter mellan yngre barn, är det inte alltid tillsynsmyndigheterna, Skolinspektionen och Diskrimineringsombudsmannen gör bedömningen att det handlat om diskriminering eller kränkande behandling. I stället kan deras bedömning landa i att det handlat om bristande tillsyn i verksamheten. Detta gäller framför allt när det handlar om de allra yngsta barnen. Naturligt agerar de oftare impulsivt och utan att kunna förstå konsekvenserna av vad de gör.

Vuxen-barn

- Var rak genom att reagera och säga till om en kollega eller annan vuxen betar sig kränkande mot ett barn/barnen. Stoppa kränkningen genom exempelvis en tydlig gest eller en tillsägelse. Visa tydligt att du står på barnets sida!
- Se till att få ett samtal med den vuxne i enrum och lyssna in situationen. Ställ frågor som ”Vad var det som hände, berätta för mig?”, ”Varför gjorde du så här mot det här barnet?” Så här brukar ju inte du vara. Har det hänt något? Kan vi hjälpa dig på något vis? Så här vresig kan du ju inte vara mot barnen”.
- Undvik känsliga diskussioner mellan vuxna då barnen är närvarande.
- Anmäl till rektor som har skyldighet att genom delegation av huvudman utreda. Anmälan görs i Drafit. Därefter förs ett samtal med berörda pedagoger och beslut om anmälan om kränkning och eventuella andra åtgärder tas.
- Uppföljning ska ske inom två veckor.

Dokumentation ska alltid göras och förvaras på GDPR-säkert sätt

Konkreta insatser att arbeta vidare med:

Ytterligare insatser efter kartläggning:

Resultat av insatser samt utvärdering:

Referenser

- Boström, V., & Lundmark, K. (2019). *Skoljuridik* (5 uppl.). Stockholm: Liber.
Den nya skollagen: för kunskap, valfrihet, och trygghet : regeringens proposition 2009/10:165. (2010).
- Ekholm (2017). Att greppa skolans inre liv - en grund för etiskt handlande. I Söderström, Å. (red). (2017). *Etiska perspektiv på skolledares arbete*. Studentlitteratur.
- Förenta nationerna (1948). Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna. <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>
- Hagberg, A. (2018). *DATE lärmaterial FSK*. Specialpedagogiska skolmyndigheten.
- Hellstadius, M., Tryblom, C., Werner, L. (2022). *Rättspraxis i skolan* (UFB 6). Norstedts juridik. (upplaga 2021/22)
- Hägglund, S., Quennerstedt, A., & Thelander, N. (2020). *Barns och ungas rättigheter i utbildning* (2 uppl.). Gleerup.
- Nilsson Rådeström N., Sidenhag L. (2020). *Juridisk metod: en handbok för rektorer*. Liber
- Ryffé (2020). Vad behöver skolledaren kunna om juridiken? I Blossing, U. (Red.), *Rektor i fokus: Kunskap, värden och verktyg* (ss. 25–53). Studentlitteratur.
- Roslund, H. (2019). *Förskolan: uppdrag och juridik*. Studentlitteratur.
- SFS 2010:800. *Skollag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- Skolinspektionen (2014). *Stöd och stimulans i klassrummet – Rätten att utvecklas så långt som möjligt*. <https://skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2014/stod-stimulans/stod-och-stimulans-i-klassrummet--slutrapport.pdf>
- Skolinspektionen (2016). *Förskolans pedagogiska uppdrag – om undervisning, lärande och förskollärares ansvar*. <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2016/forskolan-ped-uppdrag/rapport-forskolans-pedagogiska-uppdrag.pdf>
- Skolinspektionen (2017). *Förskolans arbete med barn i behov av särskilt stöd*. <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2017/forskolans-arbete-med-barn-i-behov-av-sarskilt-stod/>
- Skolinspektionen (2018). *Förskolans kvalitet och målnuppfyllelse*. <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/regeringsrapporter/redovisning-av->

[regeringsuppdrag/2018/forskolans-kvalitet-och-maluppfyllelse-slutrappport-feb-2018.pdf](https://www.skolverket.se/meddelanden/2018/02/20180220-regeringsuppdrag-2018-forskolans-kvalitet-och-maluppfyllelse-slutrappport-feb-2018.pdf)

Skolverket (2014). *Stödinsatser i utbildningen: om ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd*.
<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65b487/1553965930651/pdf3362.pdf>

Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan*.
<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d5aa/1553968116077/pdf4001.pdf>

Skolverket (2022a). *Ledning och stimulans samt stödinsatser i en förskola för alla*.
https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/4-specialpedagogik/F%C3%B6rskola/118_tillganglig_forskola/del_04/Material/Flik/Del_04_MomentA/Artiklar/SP26_FS_04A_01_ledning_och_stimulans.docx

Skolverket (2022b). *Tillgänglig förskola del 1*. Skolverket.
https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/4-specialpedagogik/F%C3%B6rskola/118_tillganglig_forskola/del_01/1.%20Tillg%C3%A4nglighet%20och%20inkludering.pdf

Skolverket (u.å.). *Film 3 Uppmärksamma behov av stödinsatser i olika lärmiljöer*. Hämtad 2022-12-30, från:
<https://www.skolverket.se/download/18.66960151804bed21fd32d6/1656939701994/Film%203%20allm%C3%A4nna%20r%C3%A5d%20extra%20anpassningar%20och%20s%C3%A4rskilt%20st%C3%B6d.pdf>

Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2018). *Värderingsverktyg för tillgänglig utbildning. Förskola, skola och Fritidshem*. Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Specialpedagogiska skolmyndigheten [SPSM]. (2018). *Värderingsverktyg för tillgänglig utbildning, handledning – förskola, skola och fritidshem*.

Starratt, R. (2005). *Etiskt ledarskap med fokus på skolan*. Liber

UNICEF Sverige. (2018). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. <https://unicef.se/rapporter-och-publikationer/barnkonventionen>

Bilagor:

Mullsjö kommunala förskolor

Observationsmodell för otrygga platser

Vi genomför observationer 1 gång per läsår enligt kvalitetslinjen i november och februari.

- Husmodellen (<http://www.do.se/sv/Material/Husmodellen--forskolan/>) är en variant som riktar sig mot de större barnen. Man ritat upp sin avdelning och utegård på ett större papper där man namnger och färgkodar de olika utrymmena. Sedan får barnen post-it lappar eller en färgpenna att markera där de ogillar att leka, gillar att leka. Använd med fördel olika färger för flickor och pojkar. **Även de vuxna kan göra detta och i sådana fall gör de vuxna detta först, innan man frågar barnen.**

- Observationer som är mer riktade mot de yngre barnen utifrån olika områden så som man tänker kring husmodellen fast i observationsform. En sådan observation pågår under en veckas tid. Här är ett exempel på hur ett observationsschema kan se ut.

Var leker barnet?			
	Hallen	Hemvrån	Bygghörnan
X Johansson			
X Knutsson			
X Linnarsson			
X Mann			

- Vi kan även använda oss av svaren på några frågor från barnintervjuerna. De genomförs under oktober.

Observationsschema för otrygga platser

Var leker barnet?				
Namn				

Barnintervjuer

Som en del av det systematiska kvalitetsarbetet och utifrån vår årshjulet ska vi genomföra barnintervjuer om hur barn i förskolan upplever sitt inflytande och sin trivsel?

Intervjua **alla barn** som pratar på avdelningen. Intervjuerna ska sedan behandlas och användas som ett underlag tillsammans med de observationer som ni har gjort. Detta underlag är grunden för ert fortsatta pedagogiska arbete under hösten.

Ni kan välja att skriva ner barnens svar eller att spela in.

Skriv in er analys i arbetsplanen

Tänk på att ni också kan använda intervjuerna som ett underlag till utvecklingssamtalet. För föräldrarna är det värdefullt att få höra sitt barns svar på frågorna samtidigt som det kan vara ytterligare en pusselbricka i er kartläggning av barnets utveckling och lärande.

På Förskoleforum finns det mer att läsa om barnintervjuer:

Att intervjua barn

Intervjuerna väcker ofta nyfikenhet kring hur barn tänker. Ofta upplevs intervjuerna som fascinerande och pedagoger som intervjuar barn blir ofta förvånade över hur barnen tänker. Barnintervjuer ger en djupare förståelse för barns världar och hur de tänker och på så sätt blir pedagogen duktigare på att möta barnen där de befinner sig utifrån deras föreställningsvärld. Så här säger Ylva Mårtens, programledare och producent för Sveriges Radios program Barnen i P1 om att göra barnintervjuer:

- **Tänk i förväg igenom intervjun:** vilka frågor vill du ställa till barnet/barnen? Ringa in ämnet. Försök att klargöra för dig själv innan vad du redan vet och vad du vill veta.
- **Formulera frågor i förväg.** Skriv först ner allt som du vill veta. Bry dig i det här läget inte om hur frågorna är formulerade, om det är öppna eller ledande frågor. Sortera frågorna i någon slags ordning. Nu kan du skriva om frågorna så att de inte är ledande. Ställ korta frågor!
- **Skriv ut frågorna,** som förhoppningsvis bara är några få, men sitt inte med frågorna framme under intervjun. Kom ihåg dina frågor, men var öppen för följdfrågor. Kolla i slutet av intervjun att du fått med det som du hade tänkt dig.
- **Välj en plats med omsorg.** En lugn plats där inte andra barn kommer in och stör.
- **Välj en bra tidpunkt** på dagen. Helst inte strax före lunch när barnen är hungriga eller sent på eftermiddagen när barnen i regel är trötta.
- **Ta god tid på dig** att göra intervjun. Att ha bråttom är alltid hämmande, både för den som intervjuar och den som blir intervjuad.
- **Allra bäst är det att sitta ner.** Sätt dig inte mittemot utan bredvid barnet/barnen. De som blir intervjuade måste ha en ”flyktväg”, det får inte kännas instängt. Barn måste dessutom ha möjlighet att resa sig och visa eller berätta med kroppen om det behövs. Tänk också på att inte sitta vid en dörr med fönsterglas eller ett

fönster. Det är lätt att barnen då blir distraherade av en massa annat. Om det är två eller flera barn som intervjuas samtidigt är det bäst att sitta så att du kan ha ögonkontakt med allihop.

- **Uppmuntra gärna barnet/barnen under intervjun** genom att säga att det går bra och att det är roligt och intressant att prata med honom/henne. Tacka för att du får möjlighet att prata med honom/henne.
- **Var inte rädd för lite tystnad emellanåt.** Det är lätt att själv gå in och fylla i det man TROR att barnet ska säga om det blir tyst en stund. Vänta i stället, ofta kommer de intressantaste svaren efter en stunds tystnad.
- **Undvik att upprepa det som intervjupersonen säger.** Det är lätt att man, för att visa att man har förstått, upprepar det barnet sagt: ”Du tycker att det roligaste är att vara i skogen för då brukar du bygga en koja.” Men genom att lyssna uppmärksamt behövs inte upprepningar, den du intervjuar förstår av dina följdfrågor att du förstår vad han/hon menar.
- **Avsluta gärna intervjun genom att fråga om barnet/barnen självt har någon fråga** som han/hon tycker att du har ”glömt”, eller något som han/hon vill berätta. Som vuxen tror man ibland att man själv sitter inne med alla frågeställningar och alla svar.

Barnintervjufrågor

Tänk på att frågorna är ett stöd till dig som pedagog, men det går bra att formulera om dem för att anpassa efter olika barns behov. Det kanske också är så att man måste anpassa antalet frågor. Arbetar du på en småbarnsavdelning kanske det inte är möjligt att ställa frågor men man kan då observera barngruppen utifrån frågeställningarna. Intervjuerna kan ske enskilt eller i mindre grupper.

Höstterminen

Trivsel

- Berätta vad du brukar leka inomhus?
- Berätta vad du brukar leka utomhus?
- När känner du dig glad på förskolan?
- När känner du dig ledsen på förskolan?
- Var tycker du om att vara någonstans inne på förskolan?
- Var tycker du om att vara någonstans ute på förskolan?

Inflytande

- Vad får du välja/bestämma om på förskolan?
- Finns det något som du skulle vilja få välja/bestämma om på förskolan?
- Vad tycker du att barnen ska få välja/bestämma om på förskolan?
- Vad tycker du att de vuxna ska få välja/bestämma om på förskolan?

Tillgänglighet

- Kan du själv nå/hämta de saker/material du vill använda på förskolan?
- Hur vet du vad som finns att leka med/göra på förskolan?

Intervjufrågor skickas hem till vårdnadshavare i samband med utvecklingssamtalet fr.o.m. det året barnet fyller 3 år. Se bilaga.

Upprättad 2013-10-30 Reviderad 2014-09-23 Reviderad 2016-05-20
Reviderad: 2017-08-31

Vad tycker du om:			Kommentarer:
			
			
			
			
			
När känner du dig så här?			
När känner du dig så här?			
Vad brukar du leka inne?			
Vad brukar du leka ute?			
Vad vill du lära dig?			
Är det något du som förälder vill fråga ditt barn om?	Fråga:		

	Svar:
--	-------

Namn:

Ålder:

Datum:

Kartläggning – yngre/ äldre barn i förskola - Normer och värden

Kartläggningmaterialet kan användas flexibelt både i planerade och spontana sammanhang för enskild individ och/eller i grupp. Kartläggningen skrivs med fördel ut och ha tillgängligt som stöd i samtal/observationer.

Observera barnen och varandra kontinuerligt med hjälp av följande frågor:

Barnen

På vilka platser och i vilka situationer har barn ofta:	Personalens bild (baserat på	Analys av resultatet	Åtgärder?
---	---------------------------------	----------------------	-----------

	observationer)		
• blivit ledsna			
• ej varit med i leken			
• varit oroliga			
• blivit osams och knuffats, slagits etc.			
• Vilka lekar leks och på vilket sätt är det utvecklande lekar? Vilka förmågor utvecklar barnen i lekarna?			
• Vilka samtal förs i de olika lekarna?			
• Förekommer kränkningar och utfrysning i barngruppen? Får alla vara med?			
• Vilka platser, inom- och utomhus, har vi svårt att se och ha koll på under längre stunder?			
• Vilka miljöer tycker barnen om/inte om att leka i? Varför, tror vi?			
• Ser vi att något barn känner oro i kontakten med något annat barn eller någon vuxen?			

Kartläggning äldre barn i förskolan: Arbetet mot diskriminering, kränkande behandling och trakasserier

Fyra steg

Enligt DO ska utbildningsanordnaren fortlöpande arbeta i fyra steg mot diskriminering, kränkande behandling och trakasserier.

Det ska vara väl dokumenterat och följas upp.

1. undersöka risker och hinder
2. analysera orsaker
3. genomföra åtgärder
4. följa upp och utvärdera.

Enkät och intervju äldre barn i förskola

Förskolan ska genom bland annat denna kartläggning hitta utvecklingsområden för ett förebyggande och främjande arbetssätt.

Resultatet av denna kartläggning ska analyseras och åtgärder skrivs in under *Normer och värden* i SKA/One Note och följas upp varje månad.

Se också årshjul SKA.

Intervjua barnen och observera varandra med hjälp av frågorna nedan.

Enkät och samtal äldre barn i förskola – Normer och värden

Använd bild på tre smileys-figurer: glad, ok, ledsen som barnet får peka på ihop med frågorna under samtalet. Du kryssar i valt alternativ. **Bilden** hittas längst bak i dokumentet.

Ha ett avspänt samtal och ge barnet utrymme att prata och berätta. Fyll på med följdfrågor och noteringar om barnets svarsalternativ.

OBS! Viktigt att under hela intervjun utstråla att alla upplevelser är ok, så att barnet inte tror att det måste svara något positivt/negativt.

Barnen

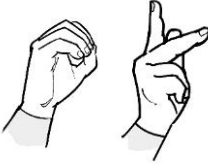

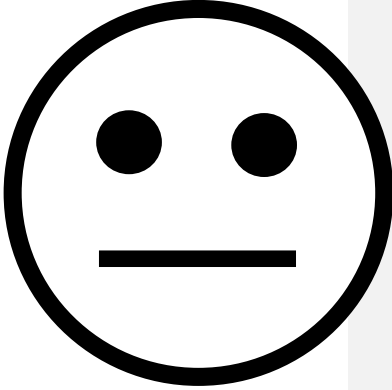

Berätta för mig hur du känner dig när:	Glad	OK	Ledsen	Förtydligande/följdfråga	Notering
Du kommer till förskolan					
Du äter frukost, lunch och mellanmål					
Du sitter med i en samling					
Du klär av dig/på dig i hallen					
Du går på toaletten					
Du tvättar händer före måltiderna					
Du är inne och leker. (T.ex. bygger, spelar spel och skapar i ateljén, vad är roligt?)					
Du är ute och leker.					
Det är sagoläsning tillsammans med andra barn					
Det är vila					
Du tänker på alla barnen i barngruppen.					
Du tänker på alla som jobbar på förskolan.					
Något/någon du inte tycker om eller är	Notering:				

rädd för på förskolan?	
---------------------------	--

Berätta för mig:	Svar	Förtydligande/följdfråga	Notering
Var finns de vuxna när ni är inomhus?			
Var finns de vuxna när ni är utomhus?			

Personalen

	Svar
<ul style="list-style-type: none">• På vilket sätt har vi ett positivt förhållningssätt som stärker och uppmuntrar varje barn?	
<ul style="list-style-type: none">• Behöver vi lägga mycket tid på att bestämma vem som gör vad eller flyter arbetet på?	
<ul style="list-style-type: none">• Har vi fokus på barnen eller pratar vi mycket om annat med varandra?	
<ul style="list-style-type: none">• Vilka förebilder är vi för barnen genom vårt sätt att vara mot varandra som vuxna?	
<ul style="list-style-type: none">• Var är vi placerade under dagen, när vi är inne och ute? Hur och när sprider vi ut oss?	
<ul style="list-style-type: none">• Vilka resultat ser vi att de åtgärder vi bestämt har gett? Vad och hur? Positiva eller negativa?	

<p>Glad </p>	<p>Ok </p>	<p>Ledsen </p>
 	 	

Smiley-figurerna

Enkät och samtal äldre barn i förskola – Normer och värden

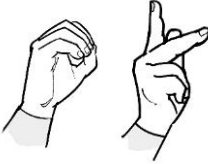

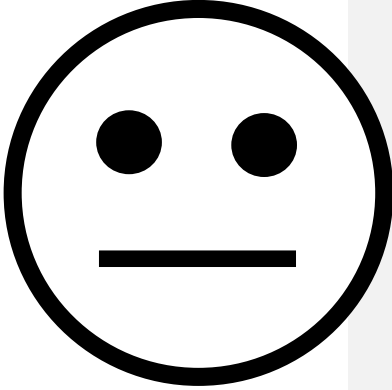

Kartläggningmaterialet kan användas flexibelt både i planerade och spontana sammanhang för enskild individ och/eller i grupp. Kartläggningen skrivs med fördel ut och ha tillgängligt som stöd i samtal/observationer.

Barnen

Berätta för mig hur du känner dig när:	Glad Antal	OK Antal	Ledsen Antal	Personalens bild	Analys av resultatet	Åtgärder (skrivs in i åtgärdsplan Identifierade brister)
Du kommer till förskolan						
Du äter frukost, lunch och mellanmål						
Du sitter med i en samling						
Du klär av dig/på dig i hallen						
Du går på toaletten						
Du tvättar händer före måltiderna						
Du är inne och leker. (T.ex. bygger, spelar spel och skapar i ateljén, vad är roligt?)						
Du är ute och leker.						
Det är högläsning tillsammans med andra barn						
Det är vila						

Du tänker på alla barnen i barngruppen.						
Du tänker på alla som jobbar på förskolan.						

Berätta för mig:	Svar	Förtydligande/följdfråga	Notering
Var finns de vuxna när ni är inomhus?			
Var finns de vuxna när ni är utomhus?			
Finns det något/någon du inte tycker om eller är rädd för på förskolan			

<p>Glad </p>	<p>Ok </p>	<p>Ledsen </p>
 	 	

Smiley-figurerna